

NORGES HØYESTERETT

D O M

avsagt 13. november 2024 av Høyesterett i avdeling med

dommer Hilde Indreberg
dommer Per Erik Bergsjø
dommer Arne Ringnes
dommer Are Stenvik
dommer Eyvin Sivertsen

HR-2024-2092-A, (sak nr. 24-023277SIV-HRET)
Anke over Eidsivating lagmannsretts dom 7. desember 2023

Staten v/Arbeids- og velferdsdirektoratet

(Regjeringsadvokaten
v/advokat Siri Kristin Kristiansen)

mot

A

(advokat Geir Lippestad – til prøve)

S T E M M E G I V N I N G

(1) Dommer **Stenvik:**

Sakens spørsmål og bakgrunn

- (2) Saken gjelder gyldigheten av Trygderettens kjennelse om uføretrygd. Spørsmålet er hvordan uføretidspunktet etter folketryktdloven § 12-8 første ledd skal fastsettes.
- (3) A ble diagnostisert med sykdommen multippel sklerose – MS – i august 2015. Hun jobbet da fulltid som daglig leder i X, avdeling Y, og fortsatte med det frem til hun ble 100 prosent sykmeldt 14. november 2016. Årsaken til sykmeldingen var at hun skulle behandles med en forebyggende medisin – Lemtrada – som gir alvorlige bivirkninger og gjør det umulig å arbeide i en periode. Behandlingen var medisinsk nødvendig.
- (4) A kom aldri tilbake i arbeid etter at behandlingen med Lemtrada startet. Den første tiden skyldtes arbeidsudyktigheten de forventede bivirkningene av medisinen. I løpet av 2017 utviklet grunnlidelsen seg markant, slik at det var denne som satte henne ut av stand til å arbeide. Nedsettelsen av inntektsevnen har vist seg å være varig.
- (5) Den 29. mai 2019 søkte A uføretrygd. NAV Arbeid og ytelser innvilget 80 prosent uføretrygd fra 1. oktober 2019. Uføretidspunktet ble satt til 1. november 2016. Det innebærer at bare inntekter i kalenderår forut for 2016 kan tas med i beregningsgrunnlaget for uføretrygd.
- (6) A klaget over uføregraden og beregningsgrunnlaget. Hun anførte at uføregraden skulle settes til 100 prosent, og at inntekten for 2016 måtte tas med i beregningsgrunnlaget. Dette ville gi henne anslagsvis 30 000 til 40 000 kroner mer i årlig uføretrygd.
- (7) NAV Klageinstans ga A medhold i klagen over fastsettelsen av uføregraden, men ikke i klagen over beregningsgrunnlaget. På det siste punktet viste klageinstansen til at A hadde vært langtidssykmeldt fra november 2016. Det var da riktig å anse datoen for sykmeldingen som uføretidspunktet, med den virkning at inntekten samme år ikke inngår i beregningsgrunnlaget.
- (8) A anket til Trygderetten. Hun ba om at uføretidspunktet ble flyttet til 2017, slik at inntekten for 2016 kunne regnes med. Dette begrunnet hun med at sykmeldingen i november 2016 ikke skyldtes grunnsykdommen, men bivirkningene av medisinen hun fikk forskrevet.
- (9) Ved Trygderettens kjennelse 21. oktober 2022 – TRR-2021-2234 – ble vedtaket fra NAV Klageinstans enstemmig stadfestet. I begrunnelsen heter det blant annet:

«Utgangspunktet er at uføretidspunktet er det tidspunktet inntektsevnen blir varig nedsatt med minst halvparten. Det er omfattende praksis for at uføretidspunktet sammenfaller med sykmeldingstidspunktet der medlemmet er i arbeid, se for eksempel Rt-2005-548 og LA-2017-178202. Har vedkommende hele tiden etterpå vært sammenhengende syk og uten inntektsevne, har inntektsevnen vært varig nedsatt fra sykmeldingstidspunktet, selv om det ikke nødvendigvis var klart fra begynnelsen av at tilstanden ville bli varig.»

- (10) A angrep Trygderettens kjennelse ved søksmål for Eidsivating lagmannsrett, som 7. desember 2023 avsa dom med slik slutning:
- «1. Trygderettens kjennelse 21. oktober 2022 i ankesak nr. 21/02234 er ugyldig.
  2. Arbeids- og velferdsdirektoratet betaler sakskostnader til A med 209 508 – tohundreognitusenfemhundreogåtte – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelse av dommen.»
- (11) I motsetning til Trygderetten kom lagmannsrettens flertall til at sykmeldingstidspunktet ikke kunne legges til grunn som uføretidspunkt i dette tilfellet. Uføretidspunktet inntretr ifølge flertallet først når alle vilkårene for uføretrygd er oppfylt, herunder vilkårene i folketrygdloven § 12-6 tredje ledd om at den «medisinske lidelsen må ha medført en varig funksjonsnedsettelse av en slik art og grad at den utgjør hovedårsaken til nedsettelsen av inntektsevnen». Ettersom Trygderetten ikke hadde vurdert om As funksjons- og arbeidsevne på sykmeldingstidspunktet var varig nedsatt med minst halvparten på grunn av sykdommen, ble kjennelsen opphevet. Lagmannsrettens mindretall sluttet seg til Trygderettens vurdering om at sykmeldingstidspunktet må legges til grunn, og mente at det er uten betydning om reduksjonen av inntektsevnen den første tiden skyldtes sykdommen eller bivirkningene av behandlingen.
- (12) Staten ved Arbeids- og velferdsdirektoratet anket til Høyesterett. Anken gjelder rettsanvendelsen.
- (13) Saken står i det vesentlige i samme stilling som for lagmannsretten.

Partenes syn på saken

- (14) Ankende part – *staten ved Arbeids- og velferdsdirektoratet* – gjør i korthet gjeldende:
- (15) Trygderettens kjennelse er gyldig.
- (16) Folketrygdloven § 12-8 må forstås etter ordlyden, slik at uføretidspunktet er tidspunktet da inntektsevnen ble varig nedsatt som anvist i § 12-7. Tolkningen støttes av lovens forarbeider, trygderettspraksis og retstekniske hensyn. For personer som er i arbeid, vil uføretidspunktet som den klare hovedregel falle sammen med sykmeldingstidspunktet.
- (17) As inntektsevne har vært varig nedsatt med mer enn halvparten siden sykmeldingstidspunktet 14. november 2016. Det kreves ikke at øvrige vilkår for uføretrygd var oppfylt på dette tidspunktet.
- (18) Dersom det i tillegg skulle kreves at vilkårene i folketrygdloven § 12-6 er oppfylt på uføretidspunktet, var disse vilkårene uansett oppfylt for As vedkommende. Hennes inntektsevne har siden sykmeldingstidspunktet vært varig nedsatt med minst halvparten på grunn av varig sykdom som har medført en varig funksjonsnedsettelse. Det har ingen betydning at funksjonsnedsettelsen den første tiden skyldtes bivirkninger av behandlingen. Det er ikke grunnlag for å skille mellom virkninger av grunnsykdommen og virkninger av nødvendig behandling; begge deler skyldes sykdommen.

- (19) Staten ved Arbeids- og velferdsdirektoratet har lagt ned slik påstand:
- «1. Staten ved Arbeids- og velferdsdirektoratet frifinnes.
  2. Sakskostnader tilkjennes ikke for noen instans.»
- (20) Ankemotparten – A – gjør i korthet gjeldende:
- (21) Lagmannsretten har med rette opphevet Trygderettens kjennelse som ugyldig.
- (22) Uføretidspunktet inntreer ikke før vilkårene i folketrygdloven § 12-6 er oppfylt. Det betyr at det skal settes til datoen da det kan konstateres at en varig sykdom har medført en varig funksjonsnedsettelse som er hovedårsaken til at inntektsevnen er varig nedsatt med minst halvparten. Denne tolkningen er forenlig med ordlyden i § 12-8 og følger av sammenhengen med § 12-6 og § 12-7. Den er også i samsvar med NAVs rundskriv R12-00 om uføretrygd. Det er ingen holdepunkter i Trygderettens praksis for å fravike rundskrivet på dette punktet.
- (23) A oppfylte ikke vilkårene for uføretrygd etter § 12-6 før MS-sykdommen forverret seg i 2017. Hvis hun ikke hadde påbegynt behandlingen i november 2016, ville hun ha fortsatt i full jobb til godt utpå nyåret. Uføretidspunktet må derfor settes til en gang i løpet av 2017.
- (24) Sykmeldingstidspunktet er uansett bare relevant om sykmeldingen gjelder samme sykdom som senere begrunner uføretrygden. Den nedsatte inntektsevnen fra sykmeldingstidspunktet i 2016 skyldtes ikke den sykdommen som A senere ble uføretrygdet for, men forbigående bivirkninger av behandlingen. Når det ikke er bivirkningene av behandlingen som har gitt A rett til uføretrygd, kan de heller ikke begrunne at uføretidspunktet inntreer på sykmeldingstidspunktet.
- (25) A har lagt ned slik påstand:
- «1. Anken forkastes.
  2. Sakskostnader tilkjennes ikke for Høyesterett.»

Mitt syn på saken

Rammene for domstolskontrollen

- (26) Domstolene prøver lovligheten av Trygderettens kjennelser, jf. trygderettsloven § 26 tredje ledd. Denne saken gjelder et lovtolkningsspørsmål som domstolene kan prøve fullt ut, jf. HR-2021-2126-A avsnitt 30.

Generelt om uføretidspunktet

- (27) Tvisten gjelder tolkningen av bestemmelsen i folketrygdloven § 12-8 første ledd, som definerer *uføretidspunktet*. Uføretidspunktet må ikke forveksles med *virkningstidspunktet*, som er det tidspunktet uføretrygden betales fra, jf. § 22-13.

- (28) Flere bestemmelser i folketrygdloven knytter rettsvirkninger til uføretidspunktet. Uføretidspunktets ulike funksjoner er av interesse for forståelsen av folketrygdloven § 12-8.
- (29) Etter folketrygdloven § 12-2 første ledd er det et vilkår for rett til uføretrygd at «vedkommende har vært medlem i folketrygden i de siste fem årene fram til uføretidspunktet». Hovedregelen er at personer som er bosatt i Norge, er medlemmer av folketrygden, jf. § 2-1 første ledd. Dette innebærer at personer som har varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom når de bosetter seg i Norge, eller som får slik varig nedsatt inntektsevne i løpet av de fem første årene de er bosatt her, i utgangspunktet ikke er kvalifisert for uføretrygd.
- (30) Uføretidspunktet har videre betydning ved fastsettelsen av uføregrad. Etter § 12-7 tredje ledd skal søkerens inntektsmuligheter sammenlignes med «inntektsmulighetene som vedkommende hadde før uføretidspunktet».
- (31) Av særlig interesse for vår sak er uføretidspunktets betydning ved fastsettelsen av beregningsgrunnlaget for uføretrygd. Etter folketrygdloven § 12-11 første ledd beregnes uføretrygd som hovedregel på grunnlag av pensjonsgivende inntekt i «de fem siste kalenderårene før uføretidspunktet», hvorav gjennomsnittlig inntekt i de tre beste inntektsårene legges til grunn. Grunnen til at beregningsgrunnlaget er knyttet til uføretidspunktet, er at det skal gjenspeile inntekten som arbeidsfør og gi «et representativt bilde av den bortfalte inntekten», jf. Prop. 130 L (2010–2011) punkt 7.2.5 på side 88.
- (32) Jeg nevner også at uføretidspunktet har betydning for personer som blir uføre i ung alder, jf. folketrygdloven § 12-13 tredje ledd, uten at jeg finner det nødvendig å gå nærmere inn på disse reglene.
- (33) Det avhenger av situasjonen om en person er tjent med at det fastsettes et tidlig eller sent uføretidspunkt. Generelt kan det sies at et sent uføretidspunkt er gunstig ved vurderingen av om en person er kvalifisert for uføretrygd etter § 12-2 første ledd, mens et tidlig uføretidspunkt ofte vil være gunstig etter de andre bestemmelsene jeg har nevnt. Det er imidlertid også andre forhold som kan spille inn, herunder den enkeltes inntektsutvikling og når uføretidspunktet inntreffer i løpet av et kalenderår.

Tolkningen av folketrygdloven § 12-8 første ledd og fastsettelsen av uføretidspunktet

Må vilkårene i folketrygdloven § 12-6 være oppfylt på uføretidspunktet?

- (34) Bestemmelsen i folketrygdloven § 12-8 første ledd lyder slik:
- «Uføretidspunktet er tidspunktet da inntektsevnen ble varig nedsatt som nevnt i folketrygdloven § 12-7 første og andre ledd og § 12-17 første ledd bokstav c.»
- (35) *Ordlyden* knytter uføretidspunktet til tidspunktet da inntektsevnen ble varig nedsatt. Henvisningene til folketrygdloven § 12-7 første og andre ledd og § 12-17 første ledd bokstav c innebærer at inntektsevnen må være nedsatt i en viss grad, som hovedregel med minst halvparten.

- (36) Spørsmålet er om man i tillegg skal kreve at vilkårene i § 12-6 er oppfylt. Denne paragrafen fastsetter de medisinske vilkårene for uføretrygd. Det må foreligge en varig medisinsk lidelse som har medført en varig funksjonsnedsettelse, og den varige funksjonsnedsettelsen må være hovedårsaken til nedsettelsen av inntektsevnen. Hvis man krever at disse vilkårene skal være oppfylt på uføretidspunktet, vil det føre til et senere uføretidspunkt hvis sykdommen først var midlertidig og deretter går over til å bli varig.
- (37) A har anført at selv om det ikke er noen direkte henvisning til § 12-6 i folketrygdloven § 12-8, følger en slik kobling implisitt av ordet «tidspunktet» i bestemt form, som erstattet det opprinnelige uttrykket «det tidspunktet» uten at noen realitetsendring var tilsiktet. Jeg kan for min del ikke se at det er mulig å trekke noen slutninger fra ordet «tidspunktet» eller uttrykket «det tidspunktet», ut over at det må dreie seg om *ett* tidspunkt som legges til grunn i alle sammenhenger hvor uføretidspunktet har betydning. Man kan ikke utlede av «tidspunktet» eller «det tidspunktet» at det siktes til tidspunktet da vilkårene i § 12-6 ble oppfylt. Tvert imot viser de påfølgende ordene i § 12-8 klart at det siktes til et annet tidspunkt, nemlig tidspunktet «da inntektsevnen ble varig nedsatt».
- (38) En kobling til vilkårene i folketrygdloven § 12-6 kan altså ikke forankres i ordlyden. Hvis man likevel skal innfortolke i § 12-8 at vilkårene i § 12-6 må være oppfylt, kreves det klare holdepunkter i andre tungtveiende rettskildefaktorer. Lovens ordlyd er viktig på trygderettens område, jf. HR-2021-2126-A avsnitt 75 og HR-2023-2432-A avsnitt 49, og det skal derfor en god del til for å supplere loven med vilkår som mangler forankring i ordlyden.
- (39) Bestemmelsens *forarbeider* er knappe og gir begrenset veiledning. Spesialmotivene til bestemmelsen om uføretidspunkt, som opprinnelig var plassert i § 12-10, inneholder imidlertid en uttalelse om at «uføretidspunktet for yrkesaktive ofte vil være identisk med sykmeldingstidspunktet», jf. Ot.prp. nr. 29 (1995–1996) side 125. Denne uttalelsen gir en viss støtte for at det *ikke* har vært meningen å knytte uføretidspunktet til tidspunktet for oppfyllelsen av vilkårene i § 12-6, ettersom vilkårene om varig sykdom og varig funksjonsnedsettelse sjelden vil være oppfylt allerede på sykmeldingstidspunktet. Dette kommer jeg tilbake til.
- (40) Lagmannsrettens flertall har til støtte for sitt standpunkt vist til *NAV's rundskriv R12-00*. Jeg forstår det slik at det siktes til følgende avsnitt, som også A har fremhevet:

«Krav til varighet

§ 12-8 første ledd viser til § 12-7 og kravet til varighet av den nedsatte inntektsevnen er det samme i de to bestemmelsene. ... Dersom det etter § 12-6 ikke er dokumentert at personen har varig sykdom, kan det heller ikke tas stilling til i hvor stor grad inntektsevnen er varig nedsatt.

Dette betyr at om det er vurdert at vilkårene i § 12-6 og § 12-7 ikke er oppfylt, kan det ikke fastsettes et uføretidspunkt.»

- (41) Jeg tolker ikke uttalelsene i rundskrivet på samme måte som A og lagmannsrettens flertall. Etter mitt syn kan det ikke utledes mer av rundskrivet på dette punktet enn at saken først er moden for fastsettelse av uføretidspunktet når de medisinske vilkårene i § 12-6 og § 12-7 er oppfylt. Det er først når de medisinske vilkårene er oppfylt, at man har grunnlag og behov for å fastsette uføretidspunktet. Det betyr imidlertid ikke at uføretidspunktet skal

fastsettes til det tidspunktet da de medisinske vilkårene ble oppfylt. Rundskrivet kan følgelig ikke tas til inntekt for As syn.

- (42) Jeg finner grunn å tilføye følgende: Uansett hvordan rundskrivet hadde vært å forstå, kunne det ikke vært tillagt avgjørende vekt i denne saken. Rett nok kan NAVs rundskriv ha rettskildemessig vekt. Men det gjelder bare så langt rundskrivet er forankret i loven og har gitt seg utslag i en fast og konsistent praksis, jf. HR-2021-2126-A avsnitt 67. Hvis rundskrivet hadde vært slik å forstå som A anfører og lagmannsretten la til grunn, hadde det verken vært forankret i loven eller gitt seg utslag i fast og konsistent praksis. Tvert imot bygger Trygderettens praksis i all hovedsak på den tolkningen av folketrygdloven § 12-8 som jeg mener er den riktige. Etter en enkeltstående avgjørelse i 2019 som bygde på den motsatte tolkningen – TRR-2018-3412 – besluttet Trygderettens leder etter ny anke å behandle saken med fem juridisk kyndige medlemmer. I følge trygderettsloven § 7 sjette ledd – tidligere tredje ledd – kan dette skje når «det må antas at rettens avgjørelse kan bli bestemmende for praksis på et saksområde». Ved den nye avgjørelsen fra 2022 – TRR-2020-998 – kom Trygderetten til at uføretidspunktet var tidspunktet da søkeren ble sykmeldt i februar 2011. Søkerens inntektsevne ble da nedsatt på grunn av sykdom – bekkenløsningsplager i forbindelse med svangerskap. Hun kom imidlertid ikke tilbake i arbeid i mer enn 50 prosent stilling, før hun i 2017 ble innvilget 100 prosent uføretrygd. Hun hadde i mellomtiden fått diagnosene depressiv lidelse, posttraumatisk stresslidelse og nevrasteni. Standpunktet begrunnes slik:

«Retten bemerker at det er omfattende praksis for at uføretidspunktet sammenfaller med sykmeldingstidspunktet der medlemmet er i arbeid, jf. Rt-2005-548, jf. også LA-2017-178202.

Den ankende part var i arbeid på sykmeldingstidspunktet, og retten mener derfor at det skal en del til for at man skal fravike hovedregelen om at uføretidspunktet sammenfaller med sykmeldingstidspunktet.

...

Retten er enig med NAV i at vurderingen av uføretidspunktet må ta utgangspunkt i en tilbakeskuende vurdering, jf. for eksempel TRR-2019-3796. Retten oppfatter ikke at dette har vært særlig omtvistet i praksis fra Trygderetten.»

- (43) Trygderetten knytter altså uføretidspunktet til *sykmeldingstidspunktet* for personer som har vært i arbeid. Denne rettsoppfatningen har støtte i dommen i Rt-2005-548 – som Trygderetten viser til – og dessuten i Ot.prp. nr. 29 (1995–1996) side 125, som jeg allerede har vært inne på.
- (44) Koblingen til sykmeldingstidspunktet er en naturlig følge av at sykepengene ytes til den som er «arbeidsufør på grunn av en funksjonsnedsettelse som klart skyldes sykdom eller skade», jf. folketrygdloven § 8-4 første ledd, og at dette må dokumenteres med legeerklæring, jf. § 8-7 første ledd. Det betyr at en sykmelding som regel vil vise når inntektsevnen ble nedsatt på grunn av sykdom, og i hvilken grad. Jeg understreker imidlertid at en sykmelding bare har bevismessig betydning og ikke er materielt avgjørende, jf. HR-2019-2336-A avsnitt 28 og 31–32.
- (45) Det er ikke et vilkår for sykmelding at funksjonsnedsettelsen er *varig* nedsatt på grunn av en *varig* sykdom. De fleste sykmeldinger gjelder tvert imot lidelser som forventes å være

forbigående. En sykmelding vil dermed som regel ikke si noe om når vilkårene for uføretrygd etter folketrygdloven § 12-6 er oppfylt. Det er først når det senere skal treffes en avgjørelse om uføretrygd, at man vil vite om inntektsevnen har vært varig nedsatt siden sykmeldingstidspunktet, slik § 12-8 første ledd krever. Jeg oppfatter at det er dette Trygderetten sikter til når den i TRR-2020-998 uttaler at «vurderingen av uføretidspunktet må ta utgangspunkt i en tilbakeskuende vurdering». Det er jeg enig i. Hvis man på avgjørelsestidspunktet kan konstatere at inntektsevnen har vært varig nedsatt i den lovbestemte grad siden sykmeldingstidspunktet, legges altså sykmeldingstidspunktet til grunn selv om man i utgangspunktet forventet at lidelsen ville være forbigående.

- (46) Denne rettsoppfatningen har så vidt jeg kan se, konsekvent vært fulgt i senere trygderettspraksis, herunder i vår sak – TRR-2021-2234.
- (47) Oppsummert taler lovens ordlyd klart for at uføretidspunktet er tidspunktet da inntektsevnen ble varig nedsatt på grunn av sykdom, og ikke det senere tidspunktet da vilkårene for uføretrygd etter § 12-6 ble oppfylt. Denne tolkningen støttes av uttalelser i lovforarbeidene og Rt-2005-548, og er dessuten i tråd med Trygderettens praksis.
- (48) Det jeg har sagt så langt, er etter mitt syn tilstrekkelig for å begrunne den tolkningen jeg har kommet frem til. Jeg vil likevel tilføye at min forståelse av bestemmelsen også er den som harmonerer best med uføretidspunktets funksjoner, som jeg var inne på innledningsvis. Rettstekniske hensyn trekker i samme retning. Slik denne saken ligger an, ser jeg imidlertid ikke grunn til å utdype dette.
- (49) Jeg er klar over at den tolkningen som jeg er kommet frem til, slår uheldig ut i noen tilfeller, slik den har gjort for A. Når uføretidspunktet for hennes del settes til sykmeldingstidspunktet i november 2016, med den konsekvens at inntekten i 2016 ikke teller med, gir beregningsgrunnlaget ikke et representativt bilde av den bortfalte inntekten. For andre personer vil det imidlertid være motsatt. Hva som er mest fordelaktig, avhenger – som jeg har vært inne på – av inntektsutviklingen og når på året inntektsevnen faller bort i hvert enkelt tilfelle. Det lar seg ikke gjøre å oppnå rimelige løsninger i alle tilfeller gjennom tolkning av folketrygdloven § 12-8. Lovgiver har her latt hensynet til klare og praktikable regler gå foran hensynet til konkret rimelighet. Det må forvaltningen og domstolene rette seg etter.
- (50) Min konklusjon er etter dette at vilkårene i folketrygdloven § 12-6 ikke må være oppfylt på uføretidspunktet.

Må nedsettelsen av inntektsevnen og vedtaket om uføretrygd gjelde samme sykdom?

- (51) A har alternativt anført at nedsettelsen av inntektsevnen i det minste må skyldes *samme sykdom* som senere gir grunnlag for uføretrygd. Et slikt vilkår var etter hennes syn ikke oppfylt i november 2016, fordi sykmeldingen den gangen var begrunnet i bivirkninger av behandlingen, og ikke i grunnsykdommen i seg selv. Hun mener altså at grunnsykdommen og bivirkningene av behandlingen må anses som forskjellige sykdommer.
- (52) Heller ikke denne anførselen kan føre frem. Et krav om at nedsettelsen av inntektsevnen må skyldes den sykdommen som senere gir grunnlag for uføretrygd, kan ikke utledes av ordlyden i folketrygdloven § 12-8. Det ligger nok – som staten har påpekt – implisitt i

ordet «uføretidspunktet» at det må dreie seg om nedsatt inntektsevne på grunn av *uførhet*, det vil si en medisinsk lidelse, og ikke for eksempel sosiale og økonomiske problemer. Men man kan ikke av dette trekke den slutningen at nedsettelsen av arbeidsevnen må skyldes *samme sykdom* som senere gir grunnlag for uføretrygd.

- (53) A har til støtte for sitt syn vist til en uttalelse i Prop. 66 L (2013–2014). Denne proposisjonen la opp til den nåværende plasseringen av bestemmelsen om uføretidspunkt i § 12-8, men det fremgår at den ikke tok sikte på innholdsmessige endringer, jf. punkt 3.5.3 på side 27. Så heter det videre:

«Uføretidspunktet vil ofte være sykmeldingstidspunktet dersom vedkommende da ble sykmeldt på grunn av den medisinske lidelsen som medførte varig nedsatt inntektsevne.»

- (54) Jeg er enig i at dette kan tas til inntekt for at det må dreie seg om samme sykdom. En uttalelse i NAVs rundskriv R12-00 om uføretrygd går i samme retning. Uttalelsene er imidlertid ikke nærmere begrunnet, og det er ikke drøftet hvilke konsekvenser en slik regel vil ha. Dette tilsier i seg selv at de må tillegges begrenset vekt og ikke kan gi grunnlag for å fravike den tolkningen som følger naturlig av lovens ordlyd.
- (55) Jeg peker dessuten på at uttalelsen i proposisjonen og rundskrivet ikke er fulgt opp i Trygderettens praksis. Det er tilstrekkelig å vise til det jeg har sagt om femmedlemsavgjørelsen TRR-2020-998, hvor uføretidspunktet ble satt til tidspunktet for sykmelding på grunn av bekkenløsning, selv om det var andre sykdommer som begrunnet det senere vedtaket om uføretrygd.
- (56) Jeg finner etter dette ikke grunnlag for å oppstille et krav om at nedsettelsen av arbeidsevnen må skyldes samme sykdom som senere gir grunnlag for uføretrygd. Det er imidlertid ikke nødvendig for meg å gå nærmere inn på dette spørsmålet eller på de til dels vanskelige spørsmålene som kan oppstå når flere uavhengige sykdommer inntreffer etter hverandre med kortere eller lengre mellomrom, idet As sykmelding i november 2016 etter mitt syn uansett må anses å skyldes den samme sykdommen – MS-lidelsen – som senere begrunnet vedtaket om uføretrygd. Jeg viser i denne sammenheng til en uttalelse 2. september 2024 fra rådgivende overlege i NAV Klageinstans og NAV Vestland, *Stein Nilsen*, som er fremlagt i saken. På spørsmål om det er vanlig å skille mellom grunnlidelse og nødvendig behandling, svarer han:

«Det vil etter min vurdering være helt unaturlig og i strid med vanlig praksis å anse virkning eller bivirkning av nødvendig behandling i forbindelse med alvorlig sykdom som en selvstendig sykmeldingsårsak. Jeg kan ikke huske å ha sett tilfeller der dette er blitt praktisert. Sykdomsdiagnoser brukes ikke bare for å angi følger av selve sykdommen, men også ved alle andre aspekter som har med sykdommen å gjøre, enten det gjelder diagnostiske prosedyrer, medikamentell behandling, strålebehandling, kirurgi og rehabilitering.»

- (57) Man kan med andre ord ikke skille mellom grunnlidelsen og bivirkningene av behandlingen, slik A tar til orde for. Et eventuelt vilkår om at det må dreie seg om samme sykdom – som jeg altså ikke finner grunnlag for å oppstille – ville derfor uansett ikke føre til at uføretidspunktet settes senere enn sykmeldingstidspunktet i denne saken.

Konklusjon og sakskostnader

- (58) Jeg er etter dette kommet til at Trygderettens kjennelse bygger på riktig lovtolkning og riktig konkret rettsanvendelse. Kjennelsen er derfor gyldig, og staten må frifinnes.
- (59) Staten har ikke krevd sakskostnader. A ble tilkjent sakskostnader i lagmannsretten, men det er ikke grunnlag for å opprettholde dette, og staten har lagt ned påstand om at sakskostnader ikke tilkjennes for noen instans. Påstanden tas til følge.
- (60) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. Staten ved Arbeids- og velferdsdirektoratet frifinnes.
2. Sakskostnader tilkjennes ikke for noen instans.

- (61) Dommer **Bergsjø:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (62) Dommer **Ringnes:** Likeså.
- (63) Dommer **Sivertsen:** Likeså.
- (64) Dommer **Indreberg:** Likeså.
- (65) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Staten ved Arbeids- og velferdsdirektoratet frifinnes.
2. Sakskostnader tilkjennes ikke for noen instans.